

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПСИХОЛОГІВ

Швидкозмінливий світ сучасних технологій не може не впливати на освітню сферу, оскільки саме вона вимагає інтеграції інноваційних рішень у форми та методи навчання. Саме штучний інтелект надає фахівцям освітньої сфери необмежені можливості для створення індивідуальних освітніх траєкторій, автоматизації рутинних завдань та підготовки студентів до реалій сучасності. Для сучасних здобувачів освітніх знань штучний інтелект давно став буденністю у їх звичайному житті, тому інтеграція штучного інтелекту в освітній процес підвищує мотивацію студентів та ефективність засвоєння знань.

Це набуває значущості у підготовці психологів, де штучний інтелект постає інструментом вдосконалення освітнього процесу. Процес підготовки психологів до професійної діяльності має дві складові: теоретичну та практичну. Технології штучного інтелекту дозволяють вдосконалювати методи навчання в обох напрямках, роблячи їх більш ефективними та доступними [2, 4, 6].

При опануванні теоретичних знань штучний інтелект стає для студентів потужним інструментом пошуку та аналізу наукової літератури в галузі психології. Завдяки своїм можливостям, штучний інтелект здатний швидко опрацьовувати величезні масиви даних, знаходити й аналізувати наукові статті, виокремлюючи найбільш релевантні наукові дослідження. Це значно прискорює процес навчання та робить його більш цілеспрямованим, оскільки замість витрачання часу на механічний пошук інформації, майбутні фахівці можуть зосередитися на глибокому аналізі та розумінні матеріалу. У майбутніх психологів формується цілісне розуміння сучасного стану психологічної науки.

Практична підготовка є ключовою складовою професійного становлення психологів, адже вона формує необхідні навички роботи професіонала. Штучний інтелект надає технології для напрацювання, вдосконалення та ефективності надбання умінь та навичок, які раніше були недоступні або складно реалізовувалися [3].

Можливості штучного інтелекту створювати відео- і аудіозаписи та робити аналіз мовлення, невербальної поведінки та текстів дозволяють ефективно оцінювати практичні заняття студентів, надаючи об'єктивний зворотний зв'язок і рекомендації для вдосконалення їхніх навичок.

Штучний інтелект дозволяє моделювати практичні ситуації, що потребують критичного мислення, але в реальному житті зустрічаються рідко або є занадто ризикованими. Відпрацювання прийняття рішень та їх подальшого аналізу у кризових випадках, що є модельованими та контрольованими готує студентів до реальних професійних викликів.

В умовах, коли студенти-психологи не завжди мають можливість відпрацьовувати навички консультування з реальними клієнтами (велика кількість студентів, брак реальних клієнтів та ін.) технології дозволяють організувати навчання за створенням реалістичних симуляцій великого спектру поведінкових сценаріїв і реакцій клієнтів, що дозволяє студентам відпрацьовувати навички консультування та діагностики без ризику для реальних людей. Крім того, штучний інтелект дозволяє моделювати різні психологічні стани (наприклад, із симптомами тривожності або депресії), що надає можливість експериментувати з підходами, відпрацьовувати техніки та отримувати зворотний зв'язок щодо своїх дій [5].

Така глибока інтеграція з актуальними дослідженнями та практиками забезпечує високий рівень професійної підготовки та конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Попри значні переваги, впровадження штучного інтелекту в освіту має свої ризики, які необхідно враховувати.

Основною проблемою є потенційне зниження міжособистісної взаємодії. Надмірне використання штучного інтелекту може призвести до нівелювання значущості розвитку емоційного інтелекту та навичок міжособистісного спілкування, тобто до формалізації підходів у психологічній роботі, де людина стає об'єктом аналізу, а не суб'єктом взаємодії. Для студентів, які тільки формуються як професіонали – це ризик зниження мотивації до розвитку власних емпатійних навичок, адже технології забезпечують швидкі рішення [1].

Наразі обговорюється етичний аспект використання штучного інтелекту щодо збереження конфіденційності даних студентів і клієнтів. Для активного впровадження штучного інтелекту в практичну підготовку та опанування навичок реальної роботи важливо забезпечити надійний захист інформації та прозорість алгоритмів, що використовуються.

Існує ризик, що освітній процес стає занадто залежним від технологій. Це може вести до збоїв у разі технічних проблем або відсутність доступу до обладнання.

Підсумовуючи, можна сказати, що штучний інтелект виступає потужним освітнім засобом та сприяє підвищенню якості психологічної освіти, однак його застосування потребує збалансованого підходу. Незважаючи на значний технологічний прогрес, студенти повинні розуміти цінність особистісного самовдосконалення та саморозвитку. Важливо не лише користуватися перевагами технологій, але й зберігати пріоритет на формуванні міжособистісних навичок у майбутніх фахівців у сфері психології. Лише таким чином можна забезпечити гармонійне поєднання інноваційних рішень із традиційними цінностями професії.

Література:

1. Дерев'яно С. Емоційний штучний інтелект у професійній підготовці майбутніх психологів. 2024. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Т. 81. № 1. С. 192–209. DOI: 10.33407/itlt.v81i1.3281
2. Мельник М., Малиношевська А., Андросович К. Генеративний штучний інтелект у психології: наслідки та рекомендації для науки і практики. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Т. 103, № 5, С. 188–206. DOI: 10.33407/itlt.v103i5.5748
3. Севост'янов П., Клімушев В., Клімушева Г. Вплив штучного інтелекту на сучасні психологічні дослідження: перспективи та можливості цифрової психології. *Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія»*. 2024. № 4(38). С. 1025–1036. DOI: 10.52058/2786-4952-2024-4(38)-1025-1037
4. Столярчук О. А., Пророк Н. В. Використання штучного інтелекту у професійному навчанні майбутніх психологів. 2024. *Психологічні студії*. № 2. С. 114–120. DOI: 10.32782/psych.studies/2024.2.16
5. Ajlouni, A. O., Almahaireh, A. S., & Whaba, F. A.-A. Students' Perception of Using ChatGPT in Counseling and Mental Health Education: The Benefits and Challenges. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*. 2023. 18(20). Pp. 199–218. DOI: 10.3991/ijet.v18i20.42075
6. Lin, Y. New psychological education: Leveraging the power of ChatGPT and artificial intelligence. *Applied and Computational Engineering*. 2024. № 36. Pp. 220–224. DOI: 10.54254/2755-2721/36/20230450